

gelden, dan concluderen wij dat in die hoek het voorwerp waar het om gaat niet zo'n hechte plaats inneemt als elders, waar het overwegend met karakteristieke namen wordt aangeduid, m.a.w. dat we ons bevinden in de strook tussen isoglosse en isopragme, het randgebied dus. Men vergelijkte in dit verband de hoek met de naam *schrappier* e.d. op de beide kaarten 2 en 6.

Voor zover deze algemene theoretische beschouwingen niet afdoende mochten zijn, zullen ze nader gepreciseerd worden door het detailwerk van het derde hoofdstuk.

2. Houten schoeisel in West-Europa

Behoeftte aan samenhang, aan een breder verband, doet zich voelen bij alles wat men in de Nederlandse klomperij voorwerp van studie maakt. Het is uitgesloten tot klaarheid te komen, als men de zaken niet ook min of meer in Westeuropees kader beziet. Daarom ga ik ertoe over de benamingen te behandelen die in onze wijde omgeving voor houten schoeisel gebruikelijk zijn en teken daarvoor de hierbij afgedrukte kaart, die allermint de pretentie heeft tot in details nauwkeurig te zijn, maar die globaliserend een indruk geeft van de verspreiding van de verschillende woorden. In de commentaar kan ik dit grove beeld voldoende nader preciseren ⁵⁾.

Centraal in het kaartbeeld — en eigenlijk ook in deze atlas als geheel — staat de *sabot*-vlek, die een groot deel van Frankrijk bedekt. De herkomst van het woord is niet geheel helder. Men heeft vermoed, dat het dezelfde oorsprong heeft als *savate* ⁶⁾, dat voor 1292 in de vorm *savetiers* voor Parijs gedocumenteerd is ⁷⁾ en 26 maal in de vorm *çavetier* voorkomt in *Le Livre de la Taille de Paris* ⁸⁾. Het *Naembouck* van 1562 licht het woord toe als *schoelapper* en geeft ook de spreuk

⁵⁾ Het materiaal voor de kaart is genomen uit de A L F, kaart 1177, de A I S, kaart 1569, P. Kretschmer, *Wortgeographie der hochdeutschen Umgangssprache*, Göttingen 1918, en de *Atlas över svensk folkkultur* I, Uddevalla 1957. Het gebied van het woord klomp en klump is getekend op basis van zeer verspreide gegevens uit volkskundige studies en woordenboeken. Het Spaanse *zueco* is afkomstig van de kaart *sabot*, no. 661 van de A L G; daar komt verder *sok* en *eskalopeya* voor. J. Corominas, *Diccionario Crítico Etimológico de la Lengua Castellana*, leidt het eerste af van lat. *soccus*.

⁶⁾ E. Gamillscheg, *Etymologisches Wörterbuch der Französischen Sprache*, Heidelberg 1928, i.v. *sabot*.

⁷⁾ E. Martin Saint-Léon, *Histoire des Corporations de Métiers*, Paris 1941, pag. 199.

⁸⁾ Karl Michaëlsson, *Le Livre de la Taille de Paris l'an 1296*, Göteborg 1958. Ik kan niet beoordelen wat de betekenis is van *Jehanne la cabote* op pag. 150 en van *Adam cabot* op pag. 7.